Tragom riječi i baštine

ZNANSTVENI SKUP

IN HONOREM

ALOJZ JEMBRIH

prigodom 80. rođendana i
50. obljetnice znanstvenoga rada

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet hrvatskih studija
University of Zagreb
Faculty of Croatian Studies
Odsjek za kroatologiju
Department of Croatology

„Tragom riječi i baštine“

Znanstveni skup

in honorem

ALOJZ JEMBRIH

Prigodom 80. rođendana
i
50. obljetnice znanstvenoga rada

Fakultet hrvatskih studija, Zagreb, Borongajska cesta 83d
(Knjižnica Fakulteta)

13. studenoga 2026.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet hrvatskih studija
Universitiy of Zagreb
Faculty of Croatian Studies

ISBN
978-953-8349-92-8

Organizator:

Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za kroatologiju

Mjesto i vrijeme održavanja:

Fakultet hrvatskih studija, Zagreb, Borongajska cesta 83d
(Knjižnica Fakulteta)

13. studenoga 2026.

U prigodi 80. rođendana svojega prvoga profesora emeritusa, dr. sc. Alojza Jembriha, Odsjek za kroatologiju Fakulteta hrvatskih studija odlučio je organizirati znanstveni skup njemu *in honorem*. S tim značajnim životnim jubilejem ujedno kolidira i 50. obljetnica znanstvenoga rada profesora Jembriha budući da je svoj prvi znanstveni rad objavio još 1975. godine. Spomenute obljetnice povod su i obveza da se iz *ex post* perspektive progovori o značenju i doprinosima profesora emeritusa Alojza Jembriha hrvatskomu jezikoslovlju, književnosti i kroatologiji u širem smislu.

Bibliografija objavljenih radova prof. Jembriha obuhvaća autorske knjige, znanstvene i stručne radove u zbornicima i časopisima, znanstveno-popularizacijske članke, pretiske starih rijetkih knjiga od 16. do 19. stoljeća s opširnim pogovornim studijama, te je tako trajno zadužio hrvatsku književnu povijest i kulturu, omogućivši daljnja istraživanja gotovo nedostupnih izdanja iz starijih razdoblja.

Već prilikom inicijalnih razgovora bili smo svjesni da se ovakvim formatom znanstvenoga skupa vrlo teško mogu obuhvatiti sva navedena područja znanstvenoga interesa profesora Jembriha pa je znanstveni skup zamišljen kao prilika da se kroz priopćenja, dijalog i raspravu ukaže na doprinos profesora Jembriha barem u nekim segmentima hrvatskoga jezika, književnosti i kulture. Usmena priopćenja sa znanstvenoga skupa bit će oblikovana u znanstvene radove te objavljena tijekom 2027. godine kao zaseban zbornik radova *in honorem.*

Programski i organizacijski odbor:

Izv. prof. dr. sc. Domagoj Brozović

Prof. dr. sc. Viktoria Franić Tomić

Prof. dr. sc. Mario Grčević

Izv. prof. dr. sc. Ivana Kresnik

Josip Periša, mag. educ. phil. Croat.

Prof. dr. sc. Davor Piskač

Doc. dr. sc. Vlatko Smiljanić,

Dr. sc. Petar Ušković Croata

Izv. prof. dr. sc. Karolina Vrban Zrinski

Prof. dr. sc. Dubravka Zima

P R O G R A M

9:00 – 9:30 **Okupljanje sudionika**

9:30 – 9:45 **Pozdrav i uvodna riječ**

9:45 – 11:10 **Prva sesija**

Prof. emeritus Pavo Barišić

Prinosi Alojza Jembriha istraživanju povijesti hrvatske filozofije

Prof. dr. sc. Hrvoje Petrić

Nikola VII. i Adam Zrinski u istraživanjima Alojza Jembriha iz perspektive povjesničara

Dr. sc. Dejan Pernjak

Pavlinski obzori Alojza Jembriha - kajkavska književnost i kulturno pamćenje

Stjepan Bezjak, mag. hist. et mag. croatol.

Doprinos Alojza Jembriha kulturnoj i znanstvenoj baštini Ozlja

11:10 – 11:30 **Pauza**

11:30 – 12:50 **Druga sesija**

Izv. prof. dr. sc. Ivana Kresnik

Ortografske značajke hrvatskoga književnoga jezika u sjeverozapadnoj Hrvatskoj od 16. do 19. Stoljeća

Dr. sc. Željka Brlobaš

Leksikografski prinos Alojza Jembriha Rječniku hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika

Jasmina Lukec, prof.

Još jedna kajkavska rukopisna pjesmarica

Doc. dr. sc. Vlatko Smiljanić

Identitetski i religijski kodovi u filmu Duga mračna noć Antuna Vrdoljaka

13:00 – 14:30 Ručak (SC, Restoran Borongaj)

14:30 – 15:30 Treća sesija

Izv. prof. prim. dr. sc. Rajko Fureš, dr. med.

Prinosi prof. emeritusa Alojza Jembriha u dvadeset i pet godina organizacije znanstvenog skupa Kajkavski jezik, književnost i kultura kroz stoljeća i suradnja sa Hrvatskom udrugom Muži zagorskog srca

Dr. sc. Petar Ušković Croata

Doprinos Alojza Jembriha hrvatskomu latinitetu

Carla Peterfai, mag. croatol.

Suvremeni filološki doprinosi istraživanju protestantskoga glagolizma

15: 30 Završetak skupa

SAŽETCI IZLAGANJA
i BIOGRAFIJE IZLAGAČA
(abecedno)

PAVO BARIŠIĆ
Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu
info@pavobarisic.eu

Prinosi Alojza Jembriha istraživanju povijesti hrvatske filozofije

U svojemu opsežnom interdisciplinarnom istraživačkom radu Alojz Jembrih u nizu publikacija obrađuje teme iz povijesti hrvatske filozofije. Pri tome je na vidjelo iznio brojne manje poznate, pa i posve nepoznate podatke i spoznaje o istaknutim predstavnicima hrvatske filozofske misli. I sam je stekao filozofsku naobrazbu na Sveučilištu u Beču, gdje je, uz slavistiku i povijest umjetnosti, završio i studij filozofije. Stoga je svoja istraživanja poglavito usmjerio na hrvatske znanstvenike, studente i profesore, među njima i filozofe, čija je djelatnost bila povezana s tim uglednim srednjoeuropskim, ujedno i jednim od najstarijih europskih sveučilišta.

U ovom ću priopćenju prikazati najznatnije rezultate Jembrihovih istraživanja života i stvaralaštva trojice filozofa kojima je Jembrih posvetio niz svojih publikacija: Pavla Skalića, Stjepana Moysesa i Franju Markovića. Uz prikaz njihovih filozofskih postignuća i Jembrihovih prosudbi, osvrnut ću se i na njegove značajne prinose istraživanju povijesti obrazovanja hrvatskih studenata diljem Europe, a osobito na njegov prikaz Hrvatskoga kolegija u Beču, kojemu je bio na čelu od 1991. do 1993. Godine.

Dr. sc. Pavo Barišić, prof. emer. umirovljeni je profesor filozofije Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Član je Europske akademije znanosti i umjetnosti, te Međunarodne akademije u Bosni i Hercegovini. Bio je ministar znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Predsjednik je Međunarodne i Hrvatske paneuropske unije. Studirao je na Sveučilištu u Zagrebu, gdje je diplomirao pravo na Pravnom fakultetu, te filozofiju i njemački jezik i književnost na Filozofskom fakultetu. Magistrirao je na Interuniverzitetskom centru u Dubrovniku, a doktorirao na Sveučilištu u Augsburgu. Predavao je filozofiju na sveučilištima u Zagrebu i Splitu te je bio gostujući predavač i istraživač na sveučilištima u Njemačkoj i Japanu. Bio je nositelj sljedećih vodećih akademskih dužnosti: Ravnatelj Instituta za filozofiju, Zagreb; Dekan Fakulteta hrvatskih studija, Sveučilište u Zagrebu; predsjednik Hrvatskoga filozofskog društva; glavni urednik časopisa *Synthesis Philosophica* i *Filozofska istraživanja;* predsjednik Kluba hrvatskih humboldtovaca; predsjednik Savjeta i voditelj Odsjeka za filozofiju Sveučilišta u Splitu; predsjednik Upravnoga odbora Agencije za znanost i visoko obrazovanje Republike Hrvatske.

STJEPAN BEZJAK
Zavičajni muzej Ozalj
stjepanbezjak@yahoo.com

Doprinos Alojza Jembriha kulturnoj i znanstvenoj baštini Ozlja

Prof. emer. dr. sc. Alojz Jembrih svojim je znanstvenim i izdavačkim radom ostvario značajnu suradnju s Ogrankom Matice hrvatske u Ozlju, Zavičajnim muzejom Ozalj, Pučkim otvorenim učilištem Katarina Zrinska i drugim ustanovama Grada Ozlja. Sudjelovao je na znanstvenom skupu o Ivanu Belostencu 2005. godine, te u organizaciji skupa posvećenog 450. obljetnici Sigetske bitke 2016. godine. Uredio je zbornik *Zrinsko-frankopanski književni krug nakon 450 godina od pogibije Nikole Šubića Zrinskog* koji je izdan 2018. godine. Posebno vrijedi istaknuti priređivanje kajkavskog prijevoda Novoga zavjeta Ivana Ruperta Gusića, objavljenog u suradnji s ozaljskim Ogrankom Matice hrvatske 2019. godine, te uredništvo knjige *Historia Sigethi 1568.*, kroz 2021. godinu. Posljednje navedena izdanja nagrađena su Zlatnom poveljom predsjednika Matice hrvatske. Ljekaruša Imbriha Luiča *Vračtva vsagdašnja domača,* najtraženije je i najčitanije djelo koje je priredio u izdanju Ogranka i Pučkog otvorenog učilišta 2022. godine. Povijesno izuzetno važno djelo *Adam Zrinski: posljednji odvjetak svoga roda* izdano je ove godine, a Ogranak u Ozlju je s ponosom jedan od sunakladnika. Na njegovu inicijativu 2022. godine održan je i znanstveni skup *Milivoj Šrepel i njegovo djelo*, u suradnji sa Zavičajnim muzejom Ozalj i Maticom hrvatskom, a zbornik radova s tog skupa bit će zgotovljen do kraja ove godine. Svojim predanim radom, podrškom i inicijativama profesor Jembrih dao je i daje vrijedan doprinos istraživanju, objavljivanju i očuvanju ozaljske književne, jezične i povijesne baštine.

Stjepan Bezjak magistar je hrvatskog jezika i književnosti te povijesti, diplomirao na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, gdje je nagrađen Rektorovom nagradom. Od 2013. zaposlen je u Zavičajnom muzeju Ozalj kao kustos, a od 2016. kao ravnatelj. Od 2024.stekao je zvanje višeg kustosa. Autor je i organizator brojnih izložbi, edukativnih programa, stručnih skupova i publikacija te sudjeluje u projektima očuvanja i valorizacije kulturne baštine. Obnašao je dužnost ravnatelja Pučkog otvorenog učilišta Katarina Zrinska Ozalj te predsjednika Odbora za turizam Grada Ozlja. Od 2018. predsjednik je Ogranka Matice hrvatske u Ozlju. Za doprinos kulturi i društvenom životu 2019. primio je javno priznanje Karlovačke županije.

ŽELJKA BRLOBAŠ
Institut za hrvatski jezik, Zagreb
zbrlobas@ihjj.hr

Leksikografski prinos Alojza Jembriha Rječniku hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika

Iz cjelokopnoga znanstvenoistraživačkog opusa u ovome se radu ističe razdoblje od 1980. do 1983. godine, u kojem je Alojz Jembrih radio u Institutu za hrvatski jezik (tada Zavodu za jezik) na leksikografskome projektu povijesnoga *Rječnika hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika.* Rezultat je njegova leksikografskoga rada na obradi abecedarija natuknica autorski dio *Rječnika* u dijelu abecedarija *naštikati – navujčati, nejahan – neoskrušeńe* i *nositva – nužno* u tiskanome 7. svesku (1995.) i 8. svesku (1999.), što obuhvaća pedesetak dvostupčanih stranica.

Na temelju autorove leksikografske obrade natuknica analiziraju se pojedina fonološka, morfološka i leksička obilježja omeđenoga rječničkog leksika hrvatskoga kajkavskog književnog jezika, izražena u strukturi rječničkoga članka (potvrđeni morfološki oblici, značenja, oprimjerenja, sveze i izričaji), čime se potvrđuje i vrijedan autorski leksikografski prinos *Rječniku.*

Budući da se leksikografska obrada *Rječnika* temelji na pisanim i rukopisnim rječničkim i književnim izvorima kajkavskoga hrvatskog književnog jezika od 16. do 19. stoljeća (usto i prve polovice 20. stoljeća), ističe se i svestrano zalaganje Alojza Jembriha na dosad brojnim objavljenim pretiscima onih djela koja su *Rječniku* izvor.

Dr. sc. Željka Brlobaš diplomirala je kroatistiku i južnoslavenske filologije na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, gdje je doktorirala temom *Glagolski vid u hrvatskim gramatikama do početka 20. stoljeća*. Od 1996. godine zaposlena je u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje na leksikografskome projektu *Rječnici suvremenoga hrvatskoga jezika*, a od 2001. na projektu *Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika* kojemu je od 2013. voditeljica, jedna od redaktorica i obrađivačica, te autorica. Kao članica radne skupine i projektnoga tima znanstveno-istraživačkoga i izdavačkoga projekta *Povijest hrvatskoga jezika od srednjega vijeka do 21. stoljeća* dobitnica je Nagrade Grada Zagreba 2021. godine. Objavljuje znanstvene i stručne radove jezičnopovijesne, dijalektološke i standardnojezične tematike u časopisima i zbornicima skupova. Sudjelovala je na više domaćih i nekoliko međunarodnih znanstvenih i stručnih skupova.

RAJKO FUREŠ

Opća bolnica Zabok i bolnice hrvatskih veterana

rajko.fures@gmail.com

Prinosi prof. emeritusa Alojza Jembriha u dvadeset i pet godina organizacije znanstvenog skupa Kajkavski jezik, književnost i kultura kroz stoljeća i suradnja sa Hrvatskom udrugom Muži zagorskog srca

Kad za neku osobu već za njezina života možemo s ponosom ustvrditi da se radi o neponovljivoj osobnosti koja je svom radom, utjecajem kao i velebnim djelom dao nemjerljivi doprinos za hrvatsku kulturu i povijest hrvatske književnosti, na prvome mjestu one njene hrvatskokajkavske sastavnice, onda možemo biti sretni što smo mogli surađivati sa takvim čovjekom. Upravo te tvrdnje iz dubine srca upućujem za našeg prof. emeritusa. Alojza Jembriha, koji je kao predsjednik organizacijskog odbora i moderator znanstvenog skupa koji se već dvadeset i pet ljeta tradicionalno i neprekinuto održava u Krapini u rujnu mjesecu počevši od 2002. godine. Svojim utjecajem i ulogom prof. Jembrih je pokazao i dokazao da je veliki hrvatski domoljub, da je jedan od najzaslužnijih za reafirmaciju kajkavskog jezika, književnosti i kulture te da je upravo on bio taj koji je brojna kapitalna djela s područja hrvatsko kajkavskog jezika, oteo od zaborava. Iznimna zasluga prof. Jembriha je i u velebnom utjecaju na međunarodno priznanje kajkavskog književnog jezika, i dobivanja međunarodnog koda 2015. godine - 639-3 KJV. Čast mi je što sam do sada mogao surađivati sa prof. Jembrihom, Bog mu daj zdravlje da i dalje stvara i djeluje na čast našeg dragog kaja, najdraže nam reći Horvatske i Horvatske nam domaje. U Krapini je 7. rujna 2026. godine održan tradicionalni dvadeset i peti znanstveni skup pod nazivom „Kajkavski jezik, književnost i kultura kroz stoljeća“, koji je vodio kao predsjednik organizacijskog odbora i moderator znanstvenog skupa upravo prof. Jembrih. Četvrt stoljeća neprekinutih nastojanja najbolja su potvrda kvalitete samog znanstvenog skupa u Krapini, koji je pod vodstvom prof. Jembriha postao najeminentniji znanstveni skup na području sjeveroistočne Europe, te predstavlja garanciju daljnje reafirmacije hrvatskokajkavskog jezika, književnosti i kulture, te predstavlja veliki doprinos hrvatskoj uljudbi i identitetu.

Izv. prof. prim. dr. sc. Rajko Fureš, dr. med. diplomirao je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1992. Specijalist ginekologije i porodništva, subspecijalist je ginekološke onkologije te mu j dodijeljen i naslov primarijus. Obnaša funkciju pročelnika Službe za ginekologiju i porodništvo te zamjenika ravnateljice Opće bolnice Zabok i bolnice hrvatskih veterana. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Vrijednost određivanja proteina bcl-2, nm23 i HER-2 kao prognostičkih pokazatelja u karcinomu dojke“ obranio je 2010. godine na Prirodoslovno matematičkom fakultetu sveučilišta u Zagrebu.

IVANA KRESNIK

Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

ikresnik@fhs.hr

Ortografske značajke hrvatskoga književnoga jezika u sjeverozapadnoj Hrvatskoj od 16. do 19. stoljeća

U sjeverozapadnoj Hrvatskoj u 16. i 17. stoljeću na hrvatskom su jeziku najčešće objavljivani tekstovi usmjereni na javnu uporabu u tri područja: pravo, historiografija i vjera. U 18. stoljeću tomu se pridružuju tekstovi koji se bave prirodoznanstvenim temama. Tekstovi koje danas smatramo beletristikom bili su u sferi privatnoga, pa do 19. stoljeća nisu nalazili put do objave, osim opisa povijesnih događaja koji dijele historiografske i beletrističke elemente. Takva javna uporaba rezultirala je ubrzanim uspostavljanjem ortografskih uzusa u 17. stoljeću, koji su težili jednoznačnosti i usklađenosti na što širem području Banske Hrvatske. Obično se uporaba hrvatskoga književnoga jezika u sjeverozapadnoj Hrvatskoj dijeli na tri razdoblja: 1. do Habdelićeva rječnika 1670. godine, 2. do pravopisâ 1779. godine, 3. do tako zvane Gajeve pravopisne reforme. Takva formalna periodizacija jasna je i pregledna s obzirom na historiografske trenutke (godine objavljivanja rječnika i pravopisa), no ne govori o ključnim promjenama u upravljanju jezičnom normom, jer rječnici i "kajkavski" pravopisi nisu manifestna djela, za razliku od Gajeva ortografskoga manifesta koji to jest. Manjak je takve periodizacije i to što ne sadržava jasan jezikoslovni kriterij u nastojanju da opiše jezičnu povijest. U ovom radu razmatrat ćemo mogu li samo ortografske značajke biti kriterij za periodizaciju hrvatskoga književnoga jezika u sjeverozapadnoj Hrvatskoj od 16. do 19. stoljeća.

Izv. prof. dr. sc. Ivana Kresnik hrvatska je jezikoslovka koja se bavi poviješću hrvatskoga jezika u svim njegovim razdobljima, od početaka hrvatske pismenosti do danas, s osobitim usmjerenjem na razdoblje novovjekovlja u sjeverozapadnoj i kontinentalnoj Hrvatskoj. Završila je studij kroatistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te na istom fakultetu 2010. obranila doktorski rad *Odnos kajkavske gramatičke norme i jezika kajkavskih tiskanih knjiga druge polovine 18. stoljeća*. Od 1996. do 2009. surađivala je u Matici hrvatskoj na objavljivanju edicije Stoljeća hrvatske književnosti, koju su osmislili i vodili akademik Vlatko Pavletić, akademik Dubravko Jelčić i akademik Josip Vončina. Od 2002. do 2013. radila je u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje na znanstvenom projektu Tekstologija hrvatske pisane baštine, koji je inicijalno osmislio i provodio akademik Josip Vončina. Od 2015. do 2016. u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje provodila je znanstveni projekt financiran sredstvima EU fondova te je stekla formalnu obrazovnu kvalifikaciju "voditeljice izradbe i provedbe projekata financiranih iz EU fondova". U sklopu programa organizacije WIPO usavršava se na području intelektualnoga vlasništva. Na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu predaje predmete iz hrvatske jezične povijesti i suvremene jezične norme.

JASMINA LUKEC
Leksikografski zavod Miroslav Krleža
jasmina.lukec@lzmk.hr

Još jedna kajkavska rukopisna pjesmarica

S obzirom na činjenicu da je kajkavska ranonovovjekovna lirika ostala sačuvana pretežito u rukopisnim pjesmaricama, ona je danas nepoznata i nedovoljno istražena. Kako su pjesmarice u dosadašnjoj književnoj historiografiji rijetko analizirane u cjelini, promatralo ih se uglavnom na osnovi pojedinih pjesama kojima se nastojalo utvrditi autorstvo i koje su višekratno objavljivane u različitim izborima. Izlaganje će se usredotočiti na neistraženu rukopisnu pjesmaricu *Canticum cytharaedorum cytarizantium, cum cytaris suis*, koja se čuva u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Dat će se opis pjesmarice te će se pažnja usmjeriti na pojedine pjesme rukopisa koje su se u kajkavskoj sredini prenosile u različitim inačicama, što govori o njihovoj popularnosti. Usto, pojedini motivi i teme (dolazak proljeća, slavljenje lovačkog života) zabilježeni su i u lirici drugih europskih književnosti (njemačka, srpska).

Jasmina Lukec, prof. rođena je 1982. u Zagrebu, gdje je na Filozofskom fakultetu 2006. diplomirala kroatistiku i sociologiju. Od 2006. do 2008. radila je u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža, najprije kao korektorica, potom kao stručna suradnica na projektu *Leksikon Marina Držića*, a od 2008. do 2015. bila je zaposlena kao znanstvena novakinja na Katedri za stariju hrvatsku književnost Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu (projekt *Imagološka istraživanja hrvatske književnosti od 16. do 19. stoljeća*). Od 2015. radi kao leksikografkinja u Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža. Bavi se proučavanjem hrvatske ranonovovjekovne književnosti i kulture, a uže je područje njezina zanimanja istraživanje starije kajkavske književnosti.

DEJAN PERNJAK

Sveučilište Sjever

dpernjak@unin.hr

Pavlinski obzori Alojza Jembriha - kajkavska književnost i kulturno pamćenje

Pavlinski red imao je važnu ulogu u kulturnom, obrazovnom i književnom životu sjeverozapadne Hrvatske tijekom ranoga novog vijeka. Posebno mjesto u tome zauzima Lepoglava, koja je kao jedno od najvažnijih pavlinskih središta postala prostorom obrazovanja, književnog rada i oblikovanja kajkavske pisane tradicije. Cilj ove prezentacije je prikazati doprinos pavlina razvoju kajkavske književnosti, s posebnim osvrtom na autore i djela povezana s lepoglavskim kulturnim krugom. U središtu predavanja nalaze se Ivan Belostenec, Hilarion Gašparoti i predstavnici pavlinske književne tradicije poput Krištolovca, čija djela svjedoče o širini pavlinskoga književnog, leksikografskog, propovjedničkog i kulturnog djelovanja. Pavlinsko djelovanje pritom se neće promatrati samo unutar povijesti crkvenoga reda, nego kao dio šireg procesa razvoja hrvatske pisane kulture. Prezentacija će se osloniti na istraživanja Alojza Jembriha, koji je znatan dio svojega znanstvenog interesa posvetio starijoj hrvatskoj, osobito kajkavskoj književnoj i jezičnoj baštini kroz obradu djela Josipa Bedekovića, Ivana Belostenca, Ivana Krištolovca, Hilariona Gašparotija, Imbriha Luiča. Na taj se način pavlinska književna ostavština promatra i kroz doprinos suvremene filologije njezinu ponovnom vrednovanju i uključivanju u hrvatsku kulturnu memoriju.

Dr. sc. Dejan Pernjak rođen je u Bjelovaru 1988. godine, a živi u Križevcima, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao je i doktorirao povijest na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, gdje je bio i vanjski suradnik na Odsjeku za povijest. Radio je u Gradskom muzeju Križevci te stekao zvanje kustosa-pripravnika. Od 2015. do 2021. bio je urednik i voditelj redakcije portala Prigorski.hr te dopisnik Glasa Podravine i Prigorja i Podravskog lista. Danas je urednik sportskog programa Radija Križevci i dopisnik Sportskih novosti. Od prosinca 2021. radi kao predavač na Odjelu za komunikologiju, medije i novinarstvo Sveučilišta Sjever. Tajnik je Povijesnog društva Križevci, član Matice hrvatske, Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“, Hrvatskog novinarskog društva i Hrvatskog zbora sportskih novinara. Aktivno sudjeluje u društvenom, kulturnom i sportskom životu Križevaca.

CARLA PETERFAI

Doktorandica

Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

cpeterfai@fhs.unizg.hr

Suvremeni filološki doprinosi istraživanju protestantskoga glagolizma

Protestantski glagolizam zauzima važno mjesto u proučavanju hrvatske kulturne i jezične povijesti 16. stoljeća, osobito u kontekstu reformacijskih nastojanja i razvoja ranonovovjekovnoga tiskarstva. U kontekstu europske reformacije posebno se ističe hrvatski prevoditeljski i izdavački pothvat povezan s protestantskom tiskarom u Urachu, u kojoj su od 1561. do 1565. godine tiskane knjige glagoljicom, ćirilicom i latinicom. Među ključnim sudionicima toga pothvata bili su Stipan Konzul Istranin i Antun Dalmatin, a njihov je najvažniji prevoditeljski pothvat glagoljički *Novi testament*, objavljen 1562. i 1563. godine.

U radu prikazujem jezična obilježja i pripadnost uraških izdanja, njihovu povezanost sa starijom hrvatskom glagoljaškom tradicijom te prevoditeljske postupke Stipana Konzula Istranina i Antuna Dalmatina. Tematski su obuhvaćena pitanja autorstva i suradništva, jezične razumljivosti uraških izdanja, uloge glagoljice u uraškom prevoditeljskom i izdavačkom pothvatu, nastanka glagoljičkih tiskarskih slova, prijevoda *Novoga testamenta* te nazivlja povezanoga s uraškom tiskarom. Cilj je rada prikazati suvremene filološke doprinose istraživanju protestantskoga glagolizma, s posebnim osvrtom na znanstveni doprinos Alojza Jembriha.

Carla Peterfai rođena je 31. listopada 2001. godine u Zagrebu. Osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje završila je u Velikoj Gorici. Godine 2025. na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu završila je *summa cum laude* sveučilišni diplomski studij kroatologije. U sklopu nastavne prakse sudjelovala je u izvođenju nastave hrvatskoga jezika i književnosti u Hrvatskom obrazovnom centru Miroslava Krleže u Pečuhu. Tijekom studija sudjelovala je na stručno-znanstvenom kroatološkom skupu „Suvremeni hrvatski jezik kao povijesni jezik", na kojem je predstavila temu „Genitiv u sintaksi hrvatskoga jezika". Doktorandica je na sveučilišnom poslijediplomskom doktorskom studiju *Kroatologija* na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Njezin znanstveni i stručni interes usmjeren je na hrvatsko jezikoslovlje, s osobitim usmjerenjem na proučavanje suvremenoga hrvatskoga jezika.

HRVOJE PETRIĆ
Filozofski fakultet
Sveučilište u Zagrebu
hrvoje.petric@ffzg.hr

Nikola VII. i Adam Zrinski u istraživanjima Alojza Jembriha iz perspektive povjesničara

U priopćenju se razmatra doprinos Alojza Jembriha proučavanju Nikole VII. Zrinskog (1620.–1664.) i njegova sina Adama (1662.–1691.). Polazište su Jembrihovi prilozi: priređeni roman Ignacija Aurelija Fesslera *Tri prijatelja iz Novoga Zrina* (2022.) s pogovorom, radovi okupljeni u knjizi *Bečko-hrvatska filološka ishodišta* (2024.) te monografija *Adam Zrinski: posljednji odvjetak svoga roda* (2026.), no u analizu su uključeni i drugi Jembrihovi radovi. Prvi dio priopćenja se bavi Jembrihovim istraživanjem Nikole VII. Zrinskog. Drugi dio usmjeren je na Jembrihov doprinos poznavanju života i obrazovanja Adama Zrinskog, napose njegove pravne rasprave o tutorstvu i skrbništvu iz 1679. Iz perspektive povjesničara procjenjuje se vrijednost tih istraživanja za razumijevanje kulturnoga i intelektualnoga svijeta dvojice Zrinskih.

Prof. dr. sc. Hrvoje Petrić diplomirao je geografiju i povijest na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, a magistrirao i doktorirao povijest na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je zaposlen od 2001. godine. Trenutno je profesor na Odsjeku za povijest i predstojnik Katedre za povijest Sredozemlja, Srednje i Jugoistočne Europe. Autor je brojnih znanstvenih, stručnih i popularnoznanstvenih radova, među kojima su i radovi o obitelji Zrinski. Objavio je više knjiga, a najnovija je *Nikola VII. Zrinski (Čakovečki, 1620.–1664.). Snovi prekinuti u lovu na vepra* (2026.). Suautor je dviju monografija o utvrdi Novi Zrin (2001. i 2021.; potonja je 2022. prevedena na mađarski) te knjige *Zrinski & Frankopani. 100 godina od povratka u domovinu* (2019.).

VLATKO SMILJANIĆ

Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

vsmiljani@fhs.unizg.hr

Identitetski i religijski kodovi u filmu *Duga mračna noć* Antuna Vrdoljaka

Predmet rada čine identitetski i religijski kodovi u filmu *Duga mračna noć* (2004.) Antuna Vrdoljaka, smještenom u slavonski prostor tijekom Drugoga svjetskog rata i neposrednoga poraća. Cilj je istraživanja utvrditi na koje se načine filmskim oblikovanjem govora, prostora, obiteljskih odnosa i religijskih praksi konstruiraju predodžbe kulturnoga identiteta i povijesnoga pamćenja. Posebna se pozornost posvećuje odnosu riječi, vjere i pripadnosti: imenovanju nacionalnih, političkih i zavičajnih identiteta, simboličkim funkcijama doma, sela, zemlje i sakralnoga prostora te ulozi kršćanskih simbola i rituala u artikulaciji moralnoga poretka, gubitka, krivnje i nade. Istraživanje se temelji na kvalitativnoj analizi odabranih filmskih sekvenci, pri čemu se naratološki, diskurzivni i semiotički pristup povezuju s teorijskim postavkama studija kulturnoga pamćenja. Film se ne promatra samo kao neposredan dokument povijesnih događaja, nego i kao autorski pomno oblikovana reprezentacija koja selektivno posreduje, organizira i vrednuje prošlost. Polazi se od pretpostavke da je kulturni identitet u filmu prikazan kao promjenjiv odnos zavičajne, nacionalne, obiteljske, vjerske i političke pripadnosti. Rat i poslijeratni totalitarni poredak pritom se razmatraju kao čimbenici prekida i preoblikovanja identitetskih veza i obrazaca pamćenja.

Doc. dr. sc. Vlatko Smiljanić zaposlen je na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, gdje izvodi nastavu iz hrvatske kulturne i intelektualne povijesti. U znanstveno-nastavno radno mjesto docenta izabran je u interdisciplinarnom području znanosti, polju kroatologije. Bavi se hrvatskom poviješću 18. i 19. stoljeća, poviješću ideja, zavičajnom poviješću i kulturnom baštinom. Autor je radova o kroatološkoj historiografiji predmodernoga i modernoga doba, ranonovovjekovnim intelektualnim mrežama i metodologiji zavičajne povijesti. Glavni je urednik znanstvenoga časopisa *Kroatologija* i prodekan za poslovanje Fakulteta hrvatskih studija.

PETAR UŠKOVIĆ CROATA

Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

puskovic@fhs.unizg.hr

„Zalutali latinisti" u opusu Alojza Jembriha

Profesor Alojz Jembrih u svojem se znanstveno-istraživačkom radu između ostaloga bavio hrvatskim autorima iz razdoblja književnoga baroka i prosvjetiteljstva, bilo da su primarno stvarali na kajkavskom jeziku ili na njega prevodili s latinskoga. U svojim pretiscima starije hrvatske kajkavske baštine i popratnim studijama često je marginalno navodio i latinska djela pojedinih autora. Zanimljivo je spomenuti da se neki autori ne nalaze niti u referentnoj bibliografiji hrvatskih latinista Šime Jurića iz 1971. godine. U radu će biti predstavljena pojedina značajnija latinska djela poput Škrinjarićeva *De agno paschali (1587.),* Bedekovićevih latinskih komedija i Pergošićevih *Praefationes et epistolae dedicatoriae Desiderii Erasmi (1587*.)

Dr. sc. Petar Ušković Croata od 2019. godine zaposlen je na Odsjeku za kroatologiju Fakulteta hrvatskih studija, gdje je obranio doktorski rad *Epigramatsko pjesništvo Đura Ferića - interpretacija, kritičko izdanje i komentar* pod mentorstvom prof. dr. sc. Mirjane Matijević Sokol. Objavljuje znanstvene i stručne radove iz područja latinskoga jezika i hrvatskoga latiniteta i prijevode s latinskoga jezika. Autor je udžbenika i priručnika iz latinskoga jezika. Od izdanja vrijedno je spomenuti kritičko izdanje druge (1781. – 1826.) i treće (1827. – 1870.) knjige *Kronike franjevačkoga samostana u Vukovaru* i prijevod djela *Historia Sigethi* Samuela Budine (ur. prof. emer. dr. sc. Alojz Jembrih) za koji je 2021. dobio Zlatnu povelju Matice Hrvatske. Član je Matice hrvatske, Društva hrvatskih književnih prevodilaca, Društva za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije *Tkalčić* i International Association for Neo-Latin Studies (Leuven, Belgija). 2021. pokrenuo je Međunarodnu Ljetnu školu latinskoga jezika i kulture.

ISBN: 978-953-8349-92-8